

KINDERWENS EN ZWANGERSCHAP OP LATERE LEEFTIJD

Als u op latere leeftijd graag een kind wilt, vraagt u zich misschien af of er dingen zijn waarmee u rekening moet houden. De kans dat u een gezond kind krijgt, is groot. Maar er zit wel wat extra risico aan een 'late' zwangerschap. Dit blad geeft u informatie over de rol die leeftijd speelt bij: de kans dat een bevruchting lukt, het risico van een kind met een afwijking en de kans op zwangerschapsdiabetes.

Het duurt langer voordat u zwanger bent

Maandelijks is de kans, zonder het gebruik van anticonceptiemiddelen, op een geslaagde bevruchting 20%. Op uw 35ste is dat nog 10%. Dat betekent dus dat het vaak lang kan duren voor u in verwachting bent, ook als u al eens zwanger bent geweest. De kans op een meerling is groter op latere leeftijd. Dit komt doordat uw hormoonhuishouding verandert als u ouder wordt.

Niet altijd, maar soms kan uit een vruchtbaarheids-onderzoek blijken dat bij een verminderde vruchtbaarheid een reageerbuisbevruchting (IVF) mogelijk is. Ook hierbij neemt, als u wat ouder wordt, de kans op succes af en de kans op een meerling toe. Vaak worden deze 'reageerbuis-baby's' dan te vroeg geboren en moeten soms beademd worden. Zo'n kindje kan dan een handicap oplopen.

Hogere kans op zwangerschapsdiabetes

Uw leeftijd speelt ook een rol bij het ontstaan van zwangerschapsdiabetes. Een vrouw van 40 heeft een twee keer hogere kans op het krijgen van zwangerschapsdiabetes dan een vrouw van 25. Deze vorm van suikerziekte verhoogt de kans dat er problemen optreden rond de geboorte.

Verhoogd risico op een kind met een afwijking

Als u ouder wordt, neemt de kans toe dat de vorming van eicellen niet meer normaal verloopt. Alle celkernen die na de bevruchting uit zo'n eicel groeien, zijn niet normaal samengesteld. Dat heeft gevolgen voor het kindje. Een kindje met Down-syndroom is daarvan het bekendste voorbeeld. Op iedere leeftijd kan het gebeuren dat de samenstelling van de kern van de eicel of van de bevruchte eicel niet normaal is. Maar hoe ouder de moeder is, hoe meer kans ze heeft dat dat gebeurt.

Telt u kinderen die geboren worden met het Downsyndroom, dan is bij een 20-jarige vrouw de kans 1 op de 1528. Bij een 35-jarige is dit 1 op de 384 en bij 40 jaar 1 op de 112.

Wat zijn chromosomen?

Alle eigenschappen en kenmerken die u van uw ouders erft, worden opgeslagen in de kern van de miljarden cellen in ons lichaam. Die dragers van erfelijke eigenschappen heten chromosomen. Iedere cel telt er 46. Ze komen voor in paren: 23 paren dus in elke cel. Een uitzondering daarop zijn de geslachtscellen. In eicel en zaadcel komt de helft voor van de chromosomen. Geen paren dus, maar één van elk, 23 in totaal. Wanneer zaadcel en eicel samen een nieuwe cel vormen, zitten daar weer 2 x 23 chromosomen in. De chromosomen vormen altijd een bepaald patroon dat u met een sterke microscoop kunt zien. Om precies te weten over welk paar chromosomen het gaat, zijn ze genummerd.

Soms gaat er iets mis. Bijvoorbeeld bij het syndroom van Down. Zo kunnen er in een **onbevruchte** eicel 2 chromosomen voorkomen van het nummer 21, terwijl het er eigenlijk maar één moet zijn. Als daar het chromosoom 21 uit de zaadcel van de vader bij komt, krijgt het kind 3 chromosomen (een trisomie) in elke lichaamscel. Daardoor ontstaan de karakteristieke uiterlijke kenmerken, en is er in 50 % sprake van een hartafwijking. Kinderen met deze aandoening ontwikkelen zich trager, zowel verstandelijk als lichamelijk.

Pas in de zwangerschap heeft u zekerheid

Als u 36 jaar of ouder bent, bespreekt de verloskundige, huisarts of gynaecoloog prenatale diagnostiek* met u. Prenatale diagnostiek of prenataal onderzoek is onderzoek van uw kind tijdens de zwangerschap.

Dit onderzoek kan aangeven of er sprake is van een chromosoomafwijking zoals Downsyndroom. Het onderzoek geeft geen antwoord op de vraag of uw kind verder gezond is en of het geen andere erfelijke aandoening of aangeboren aandoening heeft.

U staat er nooit alleen voor...

(Aanstaande) ouders, patiënten en hun familieleden kunnen soms voor moeilijke keuzes komen te staan. Keuzes, die diep kunnen ingrijpen op culturele of religieuze normen en waarden. Welke levensbeschouwing u ook heeft, als u eens rustig wilt praten of hulp zoeken, dan kan het Erfocentrum u de weg wijzen naar lotgenoten of hulpverleners die u graag terzijde staan. Bel gerust de Erfolijn.

Alles op een rijtje

- * Overweeg goed de beslissingen waarvoor u kunt komen te staan bij een late zwangerschap.
- * De kans op een goed, gezond kind is ook op latere leeftijd veel groter dan het risico, dat er iets niet in orde zou zijn.
- * Als het niet zou lukken zwanger te worden - tot hoever wilt u dan gaan?
- * Wilt u tijdens de zwangerschap prenatale diagnostiek laten verrichten? Wat zijn de consequenties en wat doet u als de uitslag negatief is?

Of heeft u vragen over onderzoek naar een erfelijke aandoening, dan kunt u daarvoor terecht bij een Klinisch Genetisch Centrum. Deze centra zijn verbonden aan de Academische Ziekenhuizen. Informatie over adressen en telefoonnummers vindt u op de site van de Vereniging Klinische Genetica Nederland: www.nav-vkgn.nl. Beschikt u niet over internet, bel dan met de Erfolijn. N.B. Voor een bezoek aan een Klinisch Genetisch Centrum heeft u een verwijzing van de huisarts nodig.

* Wilt u meer weten over prenatale diagnostiek en de verschillende onderzoeken die dan mogelijk zijn, kijk dan op onze website www.erfelijkheid.nl

Colofon

© VSOP, februari 2001

M.m.v. Rijksuniversiteit Groningen – mw.dr.s. M.C. Cornel

Bestelnummer 2313

De publicatie kwam tot stand dankzij

Uit de serie zwangerschap en informatiebladen zijn te bestellen:

roken en alcohol, bloedverwantschap, chromosoomafwijkingen, diabetes, epilepsie, foliumzuur, HIV-infectie en Aids, latere leeftijd, medicijnen, rode hond, schadelijke stoffen, straling, toxoplasmose.

Voor een overzicht van alle informatiematerialen kunt u contact opnemen met het Erfocentrum.

Vragen over erfelijkheid en gezondheid?

Bel, mail of surf

Erfolijn: 0900-66 555 66 (€0,25 per minuut)

Email: erfolijn@erfocentrum.nl

Website: www.erfelijkheid.nl

Het Erfocentrum is een initiatief van de Vereniging Samenwerkende Ouderen Patiëntenorganisaties betrokken bij erfelijkheidsvraagstukken (VSOP)